

APAR - BIURO HANDLOWE

05-090 Raszyn, ul Gałczyńskiego 6

Tel. 22 853-48-56, 22 853-49-30, 22 101-27-31

E-mail: automatyka@apar.pl

Internet: www.apar.pl

APAR

INSTRUKCJA OBSŁUGI

PRZETWORNIK UNIWERSALNY

AR593

CE

Wersja 1.0.8
2013-02-13

Dziękujemy za wybór naszego produktu.

Niniejsza instrukcja ułatwi Państwu prawidłową obsługę, bezpieczne użytkowanie i pełne wykorzystanie możliwości przyrządu.

Przed montażem i uruchomieniem prosimy o przeczytanie i zrozumienie niniejszej instrukcji.

W przypadku dodatkowych pytań prosimy o kontakt z doradcą technicznym.

SPIS TREŚCI

1. ZASADY BEZPIECZEŃSTWA.....	2
2. ZALECENIA MONTAŻOWE.....	2
3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZETWORNIKA.....	2
4. DANE TECHNICZNE.....	3
5. WYMIARY OBUDOWY I DANE MONTAŻOWE.....	4
6. OPIS LISTWY ZACISKOWEJ I POŁĄCZEŃ ELEKTRYCZNYCH.....	4
7. ROZMIESZCZENIE I OPIS ELEMENTÓW PANELU CZOŁOWEGO.....	4
8. PROGRAMOWANIE PARAMETRÓW KONFIGURACJI.....	5
9. KONFIGURACJA WYJŚĆ.....	6
10. SYGNALIZACJA BŁĘDÓW POMIARU.....	6
11. NOTATKI WŁASNE.....	6

1. ZASADY BEZPIECZEŃSTWA

- przed rozpoczęciem użytkowania urządzenia należy dokładnie przeczytać niniejszą instrukcję,
- w celu uniknięcia uszkodzenia urządzenia, przed włączeniem zasilania należy upewnić się, że wszystkie przewody zostały podłączone prawidłowo,
- zapewnić właściwe warunki pracy, zgodne ze specyfikacją urządzenia (napięcie zasilania, wilgotność, temperatura),
- przed dokonaniem wszelkich modyfikacji przyłączy przewodów należy wyłączyć napięcie zasilania.

2. ZALECENIA MONTAŻOWE

Przyrząd został zaprojektowany tak, aby zapewnić odpowiedni poziom odporności na większość zaburzeń, które mogą wystąpić w środowisku przemysłowym. W środowiskach o nieznanym poziomie zakłóceń zaleca się stosowanie następujących środków zapobiegających ewentualnemu zakłócaniu pracy przyrządu:

- nie zasilać urządzenia z tych samych linii co urządzenia wysokiej mocy bez odpowiednich filtrów sieciowych,
- stosować ekranowanie przewodów zasilających, czujnikowych i sygnałowych, przy czym uziemienie ekranu powinno być jednostronne wykonane jak najbliżej przyrządu,
- unikać prowadzenia przewodów pomiarowych (sygnałowych) w bezpośrednim sąsiedztwie i równoległe do przewodów energetycznych i zasilających,
- wskazane jest skręcanie parami przewodów sygnałowych,
- dla czujników oporowych w połączeniu 3-przewodowym stosować jednakowe przewody,
- unikać bliskości urządzeń zdalnie sterowanych, mierników elektromagnetycznych, obciążen wysokiej mocy, obciążen z fazową lub grupową regulacją mocy oraz innych urządzeń wytwarzających duże zakłócenia impulsowe,
- uziemiać lub zerować metalowe szyny, na których montowane są przyrządy listwowe.

3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZETWORNIKA

- liniowe przetwarzanie mierzonej temperatury lub innej wielkości na sygnał prądowy i napięciowy
- uniwersalne wejście :
  - termorezystancyjne ... Pt100, Ni100
  - termoparowe ..... J, K, S, B, R, T
  - analogowe ..... 0/4+20mA, 0+10V, 0+60mV, rezystancyjne
- dwa niezależne wyjścia (prądowe 0/4+20mA i napięciowe 0+10V, retransmisja pomiaru lub programowalny alarm)
- potrójna separacja galwaniczna (wejście / wyjście / zasilanie)
- wąska obudowa do montażu na listwie TS35 (szyna DIN)
- zakres przetwarzania, typ wejścia i inne parametry konfigurowane przy pomocy programatora AR950 lub zestawu programującego AR955
- programowalne alarmy przekroczenia wartości zadanych z histerezą
- sygnalizacja LED przekroczenia zakresu przetwarzania, błędu czujnika lub stanu wyjścia alarmowego (typu włącz-wyłącz)
- wysoka dokładność i odporność na zakłócenia

UWAGA:

W przypadku konfiguracji parametrów przetwornika za pomocą programatora AR955, parametry transmisji, które należy ustawić w opcjach programu ARSOFT-WZ1 są następujące:

- numer portu COM: nadany przez system Windows po zainstalowaniu sterownika AR955, dostępny w „Menadżerze Urządzeń” w grupie „Porty (COM i LPT)”, patrz „Szybki start programator AR955”
- prędkość transmisji: 2400 bit/s
- adres MODBUS = 1

Szczegółowy opis parametrów konfiguracyjnych przetwornika dostępny jest w rozdziale 8 (strona 5).

4. DANE TECHNICZNE

Uniwersalne wejście (programowalne), całkowity zakres pomiarowy:

RTD:	- Pt100 (3- lub 2-przewodowe).....	-200 ÷ 850 °C (firmowe ustawienie wejścia)
	- Ni100 (3- lub 2-przewodowe).....	-50 ÷ 170 °C
Termoparowe:	- termopara J	0 ÷ 800 °C
	- termopara K	0 ÷ 1200 °C
	- termopara S	0 ÷ 1600 °C
	- termopara B	300 ÷ 1800 °C
	- termopara R	0 ÷ 1600 °C
	- termopara T	0 ÷ 350 °C
	- elektroniczna kompensacja temperatury zimnych końców termopar	
Analogowe:	- prądowe (Rwe = 110 Ω).....	0 ÷ 20mA, 4÷20mA
	- napięciowe (Rwe = 100 kΩ).....	0 ÷ 10V
	- napięciowe (Rwe > 5 MΩ).....	0 ÷ 60mV
	- rezystancyjne.....	0 ÷ 1000 Ω

Dopuszczalna rezystancja doprowadzeń dla wejść

rezystancyjnych (RTD, 0÷1kΩ) ..... Rd < 30 W (3-przewodowo, dla każdej linii)

Prąd wejścia rezystancyjnego (RTD, 0÷1kΩ)..... ~250 μA

Zakresy przetwarzania (2 niezależne)..... 0÷500 °C, dowolne (programowalne w zakresie pomiarowym wejścia)

Wyjścia (programowalne)

- prądowe.....	0/4÷20 mA, 20÷4/0 mA,
- rezystancja obciążenia.....	Ro ≤ 500 Ω
- rozdzielczość.....	2,6μA
- napięciowe.....	0÷10 V, 10÷0 V,
- rezystancja obciążenia.....	Rw > 2,5 kΩ
- rozdzielczość.....	1,3mV

Błąd podstawowy przetwarzania (25°C)..... ≤ 0,1% całkowitego zakresu pomiarowego wejścia
±1 działka zakresu przetwarzania

Błąd dodatkowy dla wejść termoparowych..... < 2°C (temperatura zimnych końców)

Błąd dodatkowy od zmian temperatury..... ≤ 0,01% zakresu przetwarzania/°C

Rozdzielczość pomiarowa temperatury..... 0,1°C

Czas odpowiedzi (10÷90%)..... 360ms, programowalny parametrem 1:F.i.L.t
w zakresie 240÷1600ms

Zasilanie..... 24Vac/dc (18÷50 Vdc, 14÷35 Vac)

- pobór mocy..... < 850mW

Separacja (we/wy/zas)..... 1,5kV, 50Hz, 1 min

Sygnalizacja wykrytych błędów..... czerwona dioda LED (A1, A2) oraz sygnały wyjściowe (3,8mA (1), 21mA (1), 21,25mA (2), 10,625V (3))

Zakres temperatur pracy ..... 0 ÷ 65 °C

Zakres wilgotności względnej ..... 0 ÷ 90 % (bez kondensacji)

Stopień ochrony..... IP20

Pozycja pracy..... dowolna

Masa..... ~95g

Kompatybilność elektromagnetyczna (EMC)

- odporność : wg normy PN-EN 61000-6-2:2002(U)

- emisyjność : wg normy PN-EN 61000-6-4:2002(U)

Parametry transmisji dla programatora AR955..... 2400 bit/s, adres MODBUS=1

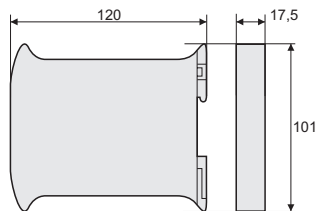
Uwagi: (1) - dotyczy wyjścia 4÷20 mA ,

(2) - dotyczy wyjścia 0÷20 mA ,

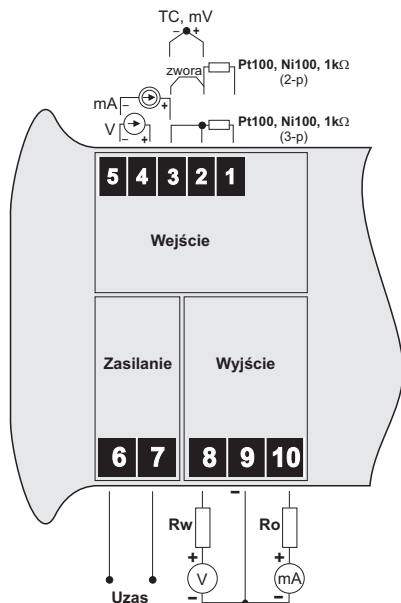
(3) - dotyczy wyjścia 0÷10 V ,

5. WYMIARY OBUDOWY I DANE MONTAŻOWE

Wymiary ..... 17,5 x 120 x 101 mm
Montaż ..... na listwie TS35 (DIN EN 50022-35)
Materiał ..... poliwęglan, ABS UL 94V-0

6. OPIS LISTWY ZACISKOWEJ I POŁĄCZEŃ ELEKTRYCZNYCH

zaciski	opis
1-2-3	wejście Pt100, Ni100, rezystancyjne 0+1kΩ (2- i 3-przewodowe)
2-3	wejście termoparowe TC (J, K, S, B, R, T) oraz napięciowe 0+60mV
3-5	wejście prądowe 0/4+20mA
4-5	wejście napięciowe 0+10V
6-7	wejście zasilające 24Vac/dc
8-9	wyjście analogowe 1 (0+10V)
9-10	wyjście analogowe 2 (0/4+20mA)

Uzas - napięcie zasilające

Ro, Rw - rezystancje obciążenia urządzeń pomiarowych

(mA) - urządzenie pomiarowe (miliamperomierz)

(V) - urządzenie pomiarowe (woltomierz)

7. ROZMIESZCZENIE I OPIS ELEMENTÓW PANELU CZOŁOWEGO

symbol	opis
PR	gniazdo programujące
A1	sygnalizacja LED przekroczenia zakresu przetwarzania, błędu czujnika lub stanu wyjścia alarmowego (typu włącz-wyłącz) wyjścia 1-go (0+10 V)
A2	sygnalizacja LED przekroczenia zakresu przetwarzania, błędu czujnika lub stanu wyjścia alarmowego (typu włącz-wyłącz) wyjścia 2-go (0/4+20 mA)

UWAGA :

Podłączenie do gniazda PR urządzeń innych niż programator AR950 lub AR955 grozi zniszczeniem podłączanego sprzętu oraz przetwornika AR593

8. PROGRAMOWANIE PARAMETRÓW KONFIGURACJI

- w celu zaprogramowania parametrów konfiguracyjnych należy wykonać następujące czynności :
  - a) podłączyć napięcie zasilania do przetwornika,
  - b) otworzyć przezroczystą pokrywę przednią przetwornika,
  - c) podłączyć do gniazda PR programator AR950 lub AR955 (przy 2400 bit/s, adres MODBUS=1)
  - d) postępować zgodnie ze wskazówkami zawartymi w instrukcji obsługi programatora,
- przy pierwszym włączeniu przetwornika może pojawić się sygnalizacja LED przekroczenia zakresu przetwarzania lub błędu czujnika. Błąd ten może być związany z brakiem czujnika lub dołączonym innym niż ustawiony fabrycznie w parametrach konfiguracji - należy dołączyć właściwy czujnik lub wejście analogowe lub wykonać programowanie konfiguracji,
- w przypadku stwierdzenia rozbieżności pomiarów z rzeczywistą wartością sygnału wejściowego możliwe jest dostrojenie zera i czułości do danego czujnika - parametry 7: **ARLo** (zero) i 8: **ARL0** (czułość).

Tabela 1. Parametry konfiguracyjne

			Ustawienia			
NR	MNEM	Opis parametru	Wartość parametru i zakres zmienności	firmowe	użytkow.	
0	inP	rodzaj	RTD	0 = Pt100, 1 = Ni100	0 = Pt100	
		wejścia (czujnika)	Termopary	2 = J, 3 = K, 4 = S, 5 = B, 6 = R, 7 = T		
			Prądowe	8 = 4+20mA, 9 = 0+20mA		
			Napięciowe	10 = 0+10V, 11 = 0+60mV		
			Rezystancyjne	12 = 0 + 1000 Ω		
1	FILt	stopień filtracji (3)	0 + 10	0		
2	dot (2)	rozdzielczość wskazań lub położenie kropki (1)	0 = 1°C, 1 = 0,1°C 0 = 0, 1 = 00 , 2 = 000 , 3 = 0000	1 = 0,1°C		
3	Abot	początek skali wejściowej(1)	0000 + 9999 (dla 0mA, 4mA, 0V, 0Ω)	00		
4	ARoP	koniec skali wejściowej (1)	0000 + 9999 (dla 20mA, 10V, 60mV, 1000Ω)	5000		
5	out1	charakterystyka wyjścia 1 (0+10V), (patrz rozdział 9)	0 = retransmisja pomiaru, 1 = inwersyjna (grzanie), 2 = bezpośrednia (chłodzenie)	0		
6	SEt1	wartość alarmowa wyjścia 1 (0+10V)	w zakresie pomiarowym danego wejścia	500 °C		
7	H1	histereza wyjścia 1	00 + 9999 °C lub 0 + 9999 jednostek (1)	10 °C		
8	bot1	początek skali wyjścia 1 (dla 0V)	w zakresie pomiarowym danego wejścia	00 °C		
9	ARo1	koniec skali wyjścia 1 (dla 10V)	w zakresie pomiarowym danego wejścia	5000 °C		
10	tyP2	typ wyjścia 2 (0/4+20mA)	0 = 4+20mA, 1 = 0+20mA	0		
11	out2	charakterystyka wyjścia 2 (0/4+20mA),(patrz rozdz.9)	0 = retransmisja pomiaru, 1 = inwersyjna (grzanie), 2 = bezpośrednia (chłodzenie)	0		
12	SEt2	wartość alarmowa wyjścia 2 (0/4+20mA)	w zakresie pomiarowym danego wejścia	500 °C		
13	H2	histereza wyjścia 2	00 + 9999 °C lub 0 + 9999 jednostek (1)	10 °C		
14	bot2	początek skali wyjścia 2 (dla 0mA lub 4mA)	w zakresie pomiarowym danego wejścia	00 °C		
15	ARo2	koniec skali wyjścia 2 (dla 20mA)	w zakresie pomiarowym danego wejścia	5000 °C		
16	ARLo	przesunięcie zera	-1000 + 1000 °C lub -1000 + 1000 jednostek (1)	00 °C		
17	ARL0	wzmocnienie	-850 + 1150 %,	1000 %		

Uwagi: (1) - dotyczy wejść analogowych (mA, V, mV, Ω),

(2) - dotyczy jedynie wyświetlania danych w podłączonym programatorze (AR950, AR955),

(3) - dla **FILt=1** czas odpowiedzi wynosi ok. 0,24s, dla **FILt=10** ok.1,6s. Wyższy stopień filtracji oznacza bardziej wygładzoną wartość pomiaru i dłuższy czas odpowiedzi.

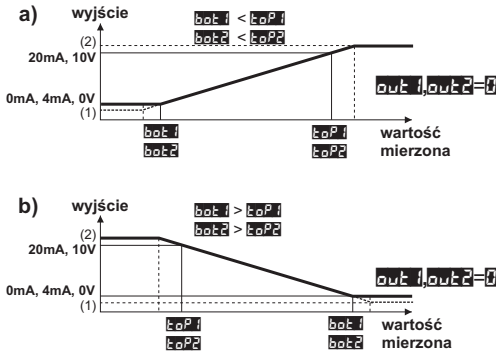
9. KONFIGURACJA WYJŚĆ

Rodzaj charakterystyk wyjściowych ustalają parametry 5: OUT_1 (dla wyjścia 0+10V) i 11: OUT_2 (dla wyjścia 0/4+20mA), patrz rozdział 8, Tabela 1. W trybie retransmisji pomiaru sygnał wyjściowy jest proporcjonalny do sygnału mierzonego w zakresie ustawianym przez parametry 8: LOP_1 i 9: HOP_1 oraz 14: LOP_2 i 15: HOP_2 . Gdy parametr 5: OUT_1 , 11: OUT_2 równa się 1 lub 2 odpowiadające mu wyjście przełącza się w tryb alarmowy typu włącz-wyłącz (ON-OFF). W trybie alarmowym zastosowanie mają parametry 6: SET_1 , 7: HI_1 oraz 12: SET_2 , 13: HI_2 , stan wyjść sygnalizowany jest diodami **A1**, **A2**.

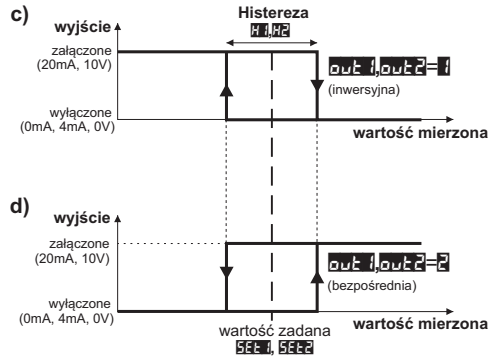
Niezależna praca każdego z wyjść pozwala więc na skonfigurowanie dwóch różnych zakresów przetwarzania, trybów pracy oraz wartości alarmowych i histerezy.

Zasadę działania wyjść analogowych w poszczególnych trybach pracy przedstawiają poniższe rysunki.

Retransmisja pomiaru

Charakterystyki alarmowe (ON-OFF)

- (1) - 3,8mA - rozszerzenie od dołu zakresu proporcjonalności dla wyjścia 4+20mA
 (2) - 21mA, 21,25mA, 10,625V - rozszerzenie od góry zakresu proporcjonalności dla wyjść 4+20mA, 0+20mA oraz 0+10V

Rys. Charakterystyki pracy wyjść analogowych :

- retransmisja pomiaru - bezpośrednia
- retransmisja pomiaru - odwrotna
- wyjście alarmowe - inwersyjne
- wyjście alarmowe - bezpośrednie

10. SYGNALIZACJA BŁĘDÓW POMIARU

Przetwornik wykrywa następujące błędy pomiarowe :

- przekroczenie zakresu przetwarzania od dołu lub od góry,
- podłączony czujnik lub sygnał wejściowy inny niż ustawiony w parametrach konfiguracji,
- uszkodzenie obwodu czujnika

Sposoby sygnalizacji błędów pomiarowych :

- miganie diody świecącej **A1** lub **A2** (działa jedynie w trybie retransmisji pomiaru)

11. NOTATKI WŁASNE

